

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnistvo je v hiši št. 178. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Svetovna vojna.

Rusi potisnjeni z velikimi izgubami nazaj; večina Bukovine v naših rokah; Kolomeja v Galiciji naša, v Prusiji ni več Rusov.

Avstrija — Rusija.

V Galiciji je vse stolčeno, porušeno, prekopano in požgano. Ni več ne krompirja, ne sena in ne slame. Ljudje so največji reveži, ker nimajo ne živine, ne strehe.

Dne 14. februvarja so naši zasedli Nadvorno in potisnili Ruse v smeri proti Stanislavovu.

V Karpatih so združene avstrijske in nemške čete v zadnjem času izvajale lepe zmage. Naši so prodri čez Jablonko in čez Tartarski prelaz in tudi srednji oddelek naših čet je dosegel višine. Na gališki strani so potem zasedli občini Tartarov in Mikuličin in osvojili doline Prut, Jano, Jarenče in Doro. Potem so dosegli mesto Delatin, ki je važno križišče in ključ železniške črte na Nadvorno. Kraj je strašno razdejan. Krasno gališko topliško mesto Tartarov je popolnoma požgano in nobena hiša ni ostala nepoškodovana. Ob bregovih reke Pruta so v razvalinah dragocene vile poljskega plemstva. V Mikuličinu so Rusi prizanesli dvema moškima samostanoma, vse drugo so uničili. V Dori je pokončana tudi cerkev. Delatin, najlepše mesto vzhodne Galicije, je kup razvalin. Jana, Jarenče in Dora izgledajo kakor bi jih bil razsul hud potres. Železniške postaje so uničene na celi črti in mostovi razstreljeni. Naš tren se mora boriti z velikimi težavami, da oskrbuje čete, ki naglo prodirajo na gališko ravnino. Vse gorovje Gozdnatih Karpatov je v naših rokah, ruske izgube so silno velike. Pri enem samem napadu pod Duklo so izgubili Rusi 1200 mrtvih, katerih niso mogli vzeti s seboj in jih pokopati, ko so se umaknili. Ruska trupla so ležala raztresena po vsej dolini. Vsega skupaj pa so imeli Rusi pri Dukli okoli 50.000 mrtvih in ranjenih.

Ljuti boji so bili tudi severno od užoškega prelaza, kjer so Rusi dobili močne rezerve. Naši polagoma napredujejo in zdi se, da je ruska ofenziva tu že zlomljena.

Premišelj je zadnje dni ruska artiljerija zelo močno obstreljevala. Škoda ni velika.

V Galiciji je oplenjeno in požgano okrajno mesto Husiatin. V mestu biva še trideset rodbin. Oplenili so Rusi slavni grad Podhorce in grad Gomnisko, ki sta last knežje rodbine Sanguszko. Opustošeno je mesto Radimno in je železniška postaja razdejana; istotako okrajno mesto Turka. V Ravaruski je porušenih veliko hiš in je velika draginja; Lubačevo je požgano.

Francoski listi pravijo, da se Rusi zato umikajo, ker so Avstriji in Nemci postavili na Karpatih prevelike sile, in da se njih umikanje vrši po stratežičnem sistemu, ker se hočejo izogniti premočnemu pritisku.

Po dvadnevem boju so naši dne 16. februvarja proti večeru vzeli mesto Kolomejo. Prejšnji dan so Rusi napenjali vse svoje moči in dobili ojačenja, da bi mesto obdržali. Naše prodirajoče čete so morale večkrat odbiti ljute protinapade na obeh straneh ceste, kjer je dobro delovala naša artiljerija in napravila sovražniku mnogo škode. Vkljub srditemu odporu so naše čete pregnale Ruse in dosegle Kolomejo in dobile 2000

vjetnikov, 2 topova in več strojnih pušk. Mostu čez reko Prut Rusi niso utegnili razdreti.

Na Karpatih do Viškova trajajo boji z veliko trdovratnostjo. Naši so ondi vjeli že 4040 Rusov.

Na Rusko-Poljskem in v zahodni Galiciji so le artiljerijski boji. — Rusi trdijo, da so v Karpatih odbili trdovratne napade Avstrijcev pri Svidniku ter med Beskidi in Viškovim in da so na levem bregu gornjega Sana vjeli 1000 Avstrijcev.

Avstrijskih vojnih vjetnikov italijanske narodnosti je v Rusiji 3227. Italijani bivajo ločeni od drugih vjetnikov.

Nemčija — Rusija.

Na Rusko-Poljskem je popolnoma uničenih nad 8000 vasij.

V vzhodni Prusiji so Nemci končali zbiranje svojih čet 7. februvarja. Drugi dan je začelo nemško desno krilo prodirati in je zasedlo Johannesburg; 57. ruska divizija, ki se je trdovratno branila, je bila skoraj uničena; ostanki divizije so zbežali v trdnjavo Osovjec, nato so močne nemške čete šle proti Rusom, ki so bili v prostoru Lasdehnen-Pillkallen-Gumbinnen-Stallupönen-Schirwindt-Vladislavov-Vilkovski. Hoteli so prepričati, da bi se Rusi umaknili v trdnjavo Kovno. Rusi so se umaknili v smeri proti Stallupönen. V teh bojih je bilo 11 ruskih divizij deloma poraženih, deloma uničenih.

Devet dni je trajala ljuta bitka med Nemci in deseto rusko armado ob Mazurskih jezerih v vzhodni Prusiji. Rusi so bili strahovito tepeni in vrženi nazaj čez mejo Prusije. Malo je manjkalo, da niso Nemci vse ruske armade vjeli. Le ostanki armade se skrivajo po gozdih pri Suvalkih in Avgustovu. Nemci gredo za njimi. Nemci so dobili 40 topov, 60 strojnih pušk, veliko vojnega materiala in so vjeli 50.000 Rusov. Sredi nemške bojne črte je stal cesar Viljem. Nemci so imeli v boju veliko svežih čet, katerim je bil glavni poveljnik general Hindenburg ter generala Eichhorn in Below. Reči se mra, da Rusi v vzhodni Prusiji nimajo sreče. Pognani so bili že vdrugič iz dežele z velikanskimi izgubami.

Pri Pillkallenu je bila poražena 56. ruska divizija; hoteli so se umakniti v Stallupönen, a so bili kmalu zajeti od nemških čet, ki so bredle sneg do kolen ter tekle noč in dan, da so od strani zajele Ruse. Na poti od Kybarti v Wirballen in Viškovski je bilo polno municijskih voz, sani in pušk, katere so popustili bežeči Rusi, ki so bili napadeni tako nepričakovano, da so komaj lovili sapo, in glede napada prevarani. Nemške čete so razstrelile železniški most na črti Wirballen — Kovno. Zato Rusi niso mogli ubežati in so izgubili tu 11.000 vjetnikov. V Vzhodni Prusiji Rusi nimajo nobene vojske več. Berlin in druga nemška mesta so vsa v zastavah. Na črti Plock-Racionc, severno od Visle na Poljskem, so še hudi boji.

Nemčija v bojih na zapadu.

Nemški letalci so šli nad trdnjavo Belfort, pa so jih francoski letalci odpodili. Boj v zraku je bil nad belgijsko obaljo med nemškimi in francosko-angleškimi letalci. Par angleških letalcev je moralo iti na zemljo, drugi so pobegli.

Francozi in Angleži delajo močne sunke na Nemce, a ti napade odbijajo. Parkrat so vjeli Nemci po 300 Francozov. Francoski predsednik Poincaré je prišel na fronto, kar kaže, da se bliža večja bitka.

Črna Gora.

Tri avstrijske vojne ladje so dne 15. februvarja obstreljevale Bar in napravile nekaj škode. Zadeta je bila neka črnogorska jadernica.

Italija.

Uradni list italijanske vlade poroča, da se bodo vojaki druge kategorije letnikov 1893 in 1894 obdržali pod orožjem do 31. maja.

Banka „D' Italia“ je pooblaščen, da izda bankovcev za 500 milijonov lir.

„Frankfurter Zeitung“ z dne 14. t. poroča, Pisatelj d' Annunzio je pri neki pojedini imel govor, v katerem je slavil Francijo, ki se „bojuje za svobodo sveta“, in izrazil željo, da naj Italija z vojsko osvobodi „nerešene brate“.

Na Malti so Angleži proglasili, da sta angleški in italijanski jezik enako obvezna pri izpitih za civilne službe na Malti. Ista enakopravnost obeh jezikov velja tudi pri izpitih na malteškem vseučilišču.

Albanija.

Albanci so vdrli v Srbijo do Prizrena in in Ohride in Srbi so se morali umakniti. Albanije bi se rada polastila Italija.

Romunija.

Romunija se je bila baje prej že odločila, da pojde z orožjem Rusiji na pomoč. Ker so bili pa Rusi zdaj hudo tepeni, so se Romuni ohladili. Rusija zahteva od Romunije, da naj prepove izvažanje živil v Nemčijo in Avstrijo.

Bolgarija.

Srbija je naznanila Bolgariji, da bi se rada z njo poravnala. Bolgarija je pa odgovorila, da se temu ne bo udala, kar bo ukazovala Rusija.

Grčija in Turčija.

Grški poslanik je odšel iz Carigrada. S tem pa niso še pretrgani diplomatski odnošaji, kar se pa utegne v kratkem zgoditi, ko Grška ne bo imela nobenega poslanika v Carigradu. Zadnja vest pravi, da so se razmere unesle.

Portugalska.

Ljudstvo na Portugalskem noče iti v službo Angliji. Vlada se je ljudstva zbala in je razglasila, da Portugalska na vsak način ostane nevtralna.

Tripolis.

Sovražniki so s 1000 pešci in 90. konjeniki zopet napadli Italijane. Bil je hud boj. Italijani so vrgli sovražnika, ki je imel precej velike izgube več kilometrov nazaj od Bungeima. Italijani so izgubili tri častnike ter od libijskih čet 29 mož mrtvih in 56 ranjenih.

Egipet.

Štirji turški vojaki so preplavali Sueški prekop. Izdal se je razglas, da bode strogo kaznovan, kdor bode take vojake jemal pod svojo streho. Turki niso imeli v Egiptu doslej še dosti uspehov. Angleške in druge ladje vozijo skoz prekop kakor po navadi.

Japonska in Kitajska.

V Pekingju so imeli Japonci in Kitajci posvetovanja glede zahtev Japonske. To posvetovanje dosedaj še ni imelo uspeha.

Kitajska želi, da bi prenehale napete razmere z Japonsko, ta pa ne odneha od svojih zahtev in kliče rezerviste pod orožje. Tudi Kitajska se zdaj oborožuje.

Molitev sv. Očeta za mir.

°°°°°°°°

«Potrti vsled bojnih strahot, ki pretresajo ljudstva in države, se zatečemo, o Jezus, z največjim zaupanjem k Tvojemu ljubeznipolnemu Srcu. Vzdihujoči te prosimo, o usmiljeni Bog, dokončaj to bridko poizkušnjo; hrepeneče pričakujemo, o Knez miru, da nam čimpreje podeliš naš mir.

Tvoje Srce je nekoč izlivalo ljubezen na ta svet, da bi izginila vsa nesloga in vladala le ljubezen med ljudmi. Ko si bival na zemlji, si imel najnežnejše sočutje za vse naše človeške potrebe. O, naj se torej tvoje Srce usmili tudi v tej za nas tako težki, s strahom in sovraštvom prepojeni uri!

Usmili se vseh mater, ki trepečejo skrbi za svoje sinove; usmili se vseh družin, ki pogrešajo gospodarjev; usmili se uboge Evrope, ki jo tlači tako huda poizkušnja!

Navdahnjeni vladarje in ljudstva z mislijo miru, dokončaj krvave boje narodov, priženi ljudi, da se spravijo in si dajo poljub miru, saj jih je pobratila cena tvoje krvi. In kakor si nekoč apostolu Petru, ki je klical na pomoč: «Gospod, reši nas, potapljamo se!» poln ljubezni odgovoril s tem, da si pomiril vihar na morju, tako usliši dobrotljivo tudi zdaj naše zaupljive prošnje ter dodeli, da zavlada na razburjeni zemlji zopet mir in tihota.

O preblažena Devica! V vseh pretresljivih poizkušnjah si pomagala, pomagaj tudi zdaj nam, varuj nas, reši nas! Amen.»

Angleški parnik potopljen. Nemški podmorski čoln je potopil dne 16. t. m. angleški parnik za prevažanje premoga „Dulwich“.

Lakota gre na vojsko. Rusija je v Bukareštu naznanila, da bo s kanonskimi čolni dala preiskati vse prevozne ladje na spodnji Donavi, da prepreči dovoz živil v Avstrijo.

Rusinsko časopisje. Med Rusini v Galiciji sta dve stranki. Starorusini škilijo čez mejo na Rusko, Mladorusini ali Ukrajinci so pa avstrijskega duha in odločni nasprotniki Rusov, katere navadno imenujejo Moskale. Časopise Starorusinov je zatrila avstrijska, časopise Ukrajincev je pa zatrila ruska vlada. Tako Ukrajinci v Galiciji nimajo nobenega časopisa več. Edini ukrajinski list je „Djilo“, ki izhaja na Dunaju, in te dni je začela ondi izhajati „Svoboda“. Ruska vlada v Lvovu je pozvala Rusine-Ukrajince, da naj le izdajajo kak časopis in je še podpora obljubila. Ker bi pa moral ta časopis biti pisan v fonetični pisavi in v ruskem duhu, so Ukrajinci to ponudbo zavrnil. Zanimivo je zlasti to, da tudi v Rusiji časopisi v rusinskem jeziku ne smejo izhajati, ker vlada ukrajinsko mislečim Rusinom ne zaupa, prijatelji Rusov pa itak izdajajo časopise le v velikoruskem jeziku.

Angleška se pripravlja na dolgo vojno. Poslanska zbornica v Londonu je soglasno sklenila, da se dovolijo sredstva za vzdrževanje armade treh milijonov mož. Dosedaj je bilo Angležev vjetih 104.000.

Ladje v ledu. Več angleških in japonskih ladij je zamrznjenih običalo v ledu blizu zaliva Pečeli. Potom brezžičnega brzjava so ti mornarji prosili živil. Neka japonska križarica iz Port-Arturja je poizkušala pripeljati do zamrznjencev živil, pa ni mogla prodreti ledu.

Nemški podmorski čolni in Zjedinjene države. Nemci so zagrozili, da bodo s podmorskimi čolni začeli napadati ladje na angleški obali. Vsled tega je postala Amerika nemirna, ker se je začela bati za svoje trgovske ladje, in je precej resno pisala Nemčiji, da naj se premisli. Nemčija je odgovorila, da svojega sklepa ne bo izvedla, ako bode Angleška nehala braniti uvoz živil v Nemčijo.

Pomočki zoper lakoto.

Naši sovražniki nas hočejo izstradati. Iz neštevilnih pojavov sovražnega inozemstva se jasno vidi ta namera. Kar se jim ni posrečilo z milijonskimi vojskami, to hočejo doseči s tem, da nam branijo dovoz živil in da spravljajo naše prebivalstvo v lakoto.

Toda tudi ta naklep se jim ne posreči, če smatra vsak izmed nas za svojo najstrožjo dolžnost in za pravec svojega življenja za čas vojne varčno gospodariti s tistimi živili, ki jih rabi.

Vsak posameznik je dolžan sodelovati pri zagotovitvi ljudske hrane za sedanji vojni čas; vsak posameznik pa tudi more sodelovati, ako način svojega življenja prilagodi zahtevam skupne blaginje.

Vsak naj pomisli, da sede k jedi le, da se nasiti in prehrani, ne pa iz poželenja po nasladi in iz potratnosti. Ogibajte se torej nezmernosti v jedi in pijači, odrecite se praznovanju slavnostnih prilik s pojedinami in s popivanjem.

Pa tudi v nasprotno napako naj nihče ne zabrede, da bi si namreč iz bojazni nakupil nepotrebne zaloge. S tem bi le sebi in drugim višal cene. Vse, zlasti pa tiste, ki so si take zaloge že nabavili, svarimo kar najodločneje in jih opozarjamo na to, da se živila, zlasti moka, na nepripravnih krajih izpridijo in postanejo neporabna za človeško hrano.

Svetujemo le to, kar more vpoštevati v svojem interesu tako vsak posameznik kakor vsi skupaj.

Meso. Mesna hrana se navadno precenjuje. Ni potreba jesti mesa vsak dan ali celo po večkrat na dan. Mnogokrat, ko jemo, zlasti pri večerji, se lahko nadomesti meso z drugimi redilnimi in tečnimi jedmi (z mlekom, sirom, z mlečnimi in močnatimi jedmi).

Klanje mladih živali za gospodarstvo ni ugodno. Telečje meso je tudi manj redilno nego goveje, kar ljudje dobro vedo.

Ostanki mesa in odpadki se dajo porabljati v gospodinjstvu za razne jedi (za juho, omake, mesnate, močnate jedi itd.).

Mleko, sir. Mleko in sir sta najvažnejša in razmeroma najcenejša beljakovinska hrana in sta ob bistveno manjšem potrošku dobro nadomestilo mesa in jajc.

Mleko in sir, zlasti cenejše, posneto mleko, dalje pinjenec in kislo mleko, siratko, pust sir

in skuto naj bi v večji meri rabili, bodisi samo, ali pa za pripravljanje drugih jedi.

Mast. Poraba masti se more omejiti mnogokrat brez škode. V gospodinjstvu, zlasti pri kuhanju in beljenju jedi, je treba varčevati s tem primeroma dragim živilom, ki se dá kot hranilna snov lahko nadomestiti. Najboljše nadomestilo masti je sladkor, sicer ne kot nadomestilo zabele, ampak jedilne masti. Namesto da namažete kruh z maslom, lahko često pridnete sadja, čežane, marmelade, medu i. dr., torej reči, ki imajo veliko sladkorja v sebi in so vrhutega redilne in zdravje pospešujoče.

Moka, kruh. Oblastveni predpisi že nalagajo dolžnost mešati pšenično moko pri pripravljanju kruha z ječmenovo, koruzno ali ajdovo moko, s krompirjevimi izdelki itd., to pa zato, da se zaloge pšenične in ržene moke ne zmanjšajo prehitro.

Nikdo naj se ne spodtika nad tem, ako se okus kruha nekoliko izpremeni. Tudi v gospodinjstvu ne rabite nemešane pšenične in ržene moke. Predsodki o črni moki so neosnovani, zakaj tudi ta je tečna in okusna.

Prav posebno varčujte s kruhom; kruha ne odrežite več, nego ga sproti pojedite. Tudi ostanki kruha in žemelj se lako rabijo pri pripravi redilnih in tečnih jedi (krušne juhe, cmokov, prženih žemelj, močnika iz žemelj itd.). Opuščajte uživanje samega svežega kruha, ker je slasten; star kruh ni nič manj redilen.

Ječmen in oves, kaša in riž so pripravni za razne močnate in mlečne jedi in so torej nadomestila običajnih živil. Isto velja zlasti tudi o debelo mleti koruzni moki, ki je za pripravljanje polente bolj pripravna in zdrava nego fina koruzna moka. Iz ječmena narejen ješprenj, ovseno pšeno, ovseni kosmi, kaše, močnate in mlečne juhe vseh vrst so redilne jedi.

Sočivje. Tudi sočivje (fižol, leča, grah) zasluzi, da ga uporabljate za tečna in redilna jedila.

Krompir. Vsled svoje redilne vrednosti in mnogovrstne porabnosti je krompir pripravno in ceno nadomestilo raznih živil. Ako hočete s krompirjem varčno gospodariti, kuhajte vedno neolupljen krompir; šele ko je kuhan, ga olupite, drugače zgubi krompir mnogo redilnih in posebno mnogo presnavljanje pospešujočih snovi.

Prikuhe. Prikuhe so ne le redilne, ampak tudi sicer važne kot izprememba v hrani, ki veča slast do jedi, in ki povzročajo, da tudi ostala živila bolj nasitijo in hranijo.

Kdor ima še neobdelano zemljišče ali pa tako, ki služi sicer za druge namene, n. pr. lepotični vrt, naj nasadi letos zgodnji krompir, zelenjavo, salato i. dr. Za svoje gospodinjstvo, pa tudi za druge, more dobivati iz njega dragocene prispevke k hrani.

Sladkor, sadje. Ni res, kar se večkrat sliši, da je sladkor samo za sladkanje; sladkor je izredno tečno živilo, ki naj se torej kolikor mogoče izdatno uporablja. Kakor že omenjeno, more sladkor kot hranilna snov pri prehranjevanju nadomeščati mast; z obilnim uživanjem sladkorja — katerega je dosti v zalogi — bi mogli odpomči pomanjkanju in draženju tiste masti, ki ne služi za zabelo.

Zato je priporočljivo tudi uživanje sladkih, to je s sladkorjem pripravljenih jedi, n. pr. sadja v vsaki obliki, zlasti kompota (vkuhanega sadja) in marmelad ter medu.

Pijače. Voda gasi žejo najbolje, mleko je najredilnejša pijača, opojne pijače pa za življenje niso potrebne.

Zato je bolje z denarjem, ki ga ljudje sicer porabijo za opojne pijače, nabaviti potrebna živila. Pri napravi opojnih pijač potrebne sirovine (žito, krompir, sadje itd.) naj se porabijo za hrano. Zavživanje žganja, ki je vedno škodljivo, naj se sploh opusti. Tudi kava in čaj dobita redilno vrednost šele, če jim dodate sladkorja in mleka. Namesto teh prekmorskih poživil, katerih imamo le omejeno množino, je bolje uživati mleko ali redilne mlečne juhe, močnate juhe, kašo i. dr.

Otrokom opojne pijače vedno zelo škodujejo, kava in čaj sta jim pa docela nepotrebna in škodujeta njih živčevju.

Vobče glejte na to, da ne kuhate več, nego se pojé; pazite, da morete tudi ostanke in odpadke zopet izkoristiti. Kuhinjski odpadki so često dobri za živino.

Z okusnim pripravljanjem, z mešanjem in z razumnim menjavanjem hrane in s kolikor možnim ogibanjem enostranskega prehranjevanja se more človek nasiti tudi z najpriprostejšimi jedmi.

Pravilno izrabljanje kuriva, zlasti premoga, je velikega pomena pri napravi hrane in kurjavi.

Zato še nekaj migljajev za pravilno izrabljanje premoga pri kuhanju in pri kurjavi.

V naših ognjiščih in pečeh se izrablja večinoma le deseti, često celo le dvajseti del toplote, ki bi se mogla dobivati iz premoga in drv.

Zakaj? Ker se nepravilno kuri.

Pri kuhinjskih pečeh, štedilnikih in sobnih pečeh s pečnicami, pri glinastih pečeh (t. j. pri vseh, ki imajo rože), naj se ne vložijo preveč premoga naenkrat. Čim tanjša je goreča plast premoga, tem bolje se premog izrablja.

Ko se zakuri, morajo biti kurilna vratca (gornja vratca) zaprta, vratca za pepel (pod rošem) pa odprta.

Ko premog dodobra gori, se lahko gornja vratca deloma odpro, da jih ogenj ne poškoduje. Spodnja vratca naj se pripro, da ostane le majhna špranja.

Ko je v peči sama žrjavica brez plamena, se zapro obojna vratca, da peč manj vleče in se dobro pregreje. Ker se vratca pri pečeh nikoli ne zapirajo popolnoma neprodušne, prihaja v peč, tudi če so vratca zaprta, večinoma dosti svežega zraka. Več nego za prst široko pa naj vratca ne bodo odprta.

Pri železnih pečeh odpirajte kurilna vratca le kadar dolagate kurivo. Dovajanje svežega zraka je uravnovati s tem, da premikate vratca za pepel ali da primerno vstavite zaporo na vijak, ki je nameščena na teh vratcih.

Strašanska nesreča v Kranju.

Od visokih bregov reke Kokre, sestoječih iz rahlega konglomerata, se pri Kranju večkrat odkruši kakšna velika skala in zdrči v Dol, v ozko strugo reke Kokre. Pred 20. leti se je bila pri čirčiskem mostu utrgala velikanska skala, padla na spodaj stoječo hišo in jo zmlinčila. K sreči tačas ni bilo nikogar doma.

Včeraj, 18. februarja, zjutraj ob pol treh se je pa podobna skala utrgala v Pečeh, blizu kranjskega pokopališča, in je zgrmela doli na hišo ob Kokri, v kateri je prebival Jurij Sirc s svojo družino. Skala je butila s tako silo, da je zidove hiše odmaknila in popolnoma porušila. Blizu ondi ni nobene druge hiše. Daljni sosedje, ki so tresk nekoliko čutili, so menili, da je bil potres, in nihče se ni zmenil. Še-le po osmi uri je prinesel neki fant, ki je šel k Juriju po mleko, v mesto strašno novico, da je v Pečeh skala padla na hišo, jo razrušila in da ondi ni videti nobenega človeka. Ljudje, posebno gasilci, so brž hiteli iz mesta na pomoč in začeli iskati ljudi, ki so bili živi pokopani. Oglasil se je izpod razvalin oče Jurij Sirc, 75 let star mož, in je prosil, naj ga rešijo. Odkopali so še živega in pri zavesti, a precej ranjenega in pretišanega na glavi in po prsih, in so ga odpeljali v mesto. Njegovo ženo Nežo ter 22 let staro hčer Ano in dvanajstletnega pastirja Franca Zupanca so pa po velikem trudu izkopali mrtve, ležeče na posteljah, in so jih odpeljali v mrtvašnico. Na ponesrečence se je bil strop udrl, ki je zlasti Ano hudo razmesaril. Dekle je bila pridna in je vedno vozila okoli s parom konj kakor kak hlapec. Zadnjo noč je bila naprošena, da je pri nekem mesarju pomagala klobase delati, ter je še-le dve uri pred nesrečo prišla domov. Sosednji hley, v katerem je bilo dva para konj in več glav goveje živine je ostal nepoškodovan. Lastnik hiše, koder je bil nekdanj mlin, je g. Vinko Majdič v Kranju. Pogreb vseh treh žrtve bode jutri ob pol 9. uri na pokopališču v Kranju.

NOVIČAR.

Na bojnem polju padlim slovenskim vojakom je posvečen 8. sešitek „Svetovne vojske“, ki je izšel te dni. 70 životopisov je zbranih v tem sešitku. To niso suhoparni životopisi, posejani s številkami in lepimi besedami o padlih junakih, temveč polni življenja so ti životopisi, življenja z bojnega polja in odmevov junakov domačih poljan. Sedemdeset jih je: vsi junaki, častniki, kmetje, uradniki in obrtniki, akademiki in Orli, cvet naših vrst. Le berite te životopise in spoznali bode te srca naših mladeničev in mož, plemenita srca, ki so prelila kri za domovino. Med životopise so vpletene semintja pisma padlih vojakov, tako, da je vsa stvar še bolj zanimiva. Srečna je bila misel uredništva, da je začelo na ta način zbirati spomin na naše junake. To je sešitek, ki se čita lahko tudi mladini, ker junaštvo teh junakov ni nič manjše, kot je junaštvo mnogih, ki se stavijo po šolah mladini za zgled. Delo toplo priporočamo. „Svetovna vojska“ se narača v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Naročniki imajo pravico do znižane cene 1 K za veliki zemljevid vseh evropskih bojišč (za nenaročnike bo veljal ta zemljevid K 2:60 s poštnino). Naročniki si po znižani ceni lahko omislijo tudi krasno, bogato opremljeno knjigo „Vojska na Balkanu“, ki velja za naročnike „Svetovne vojske“ samo K 3 (mesto K 6:50).

Iz Celovca. Bivši knezoškof dr. Kahn je je dne 15. februarja umrl. Prejšnji dan, v nedeljo, je bil pa slovesno ustoličen novi celovski knezoškof dr. Adam Hefter, ki je umirajočega škofa, od katerega je prejel mašništvo, dal v sv. olje.

Škofovska duhovna svétnika sta postala čč. gg. Valentin Bernik, župnik v Komendi, in Konrad Texter, župnik v Višnji Gori.

Legar in koze. V Avstriji je zadnji teden obolelo na pegastem legarju 346 oseb. Na Dunaju so se pa začele širiti črne koze.

Moka na Dunaju. Občina dunajska je dobila 100 vagonov moke in žita in je to porazprodala med trgovce.

Deželna elektrarna. Na Završnici je deželna elektrarna dogotovljena in prične v kratkem obrat v polnem obsegu.

Velik sneg na Gorenjskem. Po gorskih vaseh na Gorenjskem ljudje vsled velikega snega niso mogli iz hiš. V Kranjski Gori imajo snega 170 cm. Železniška proga od Kranjske Gore do Trbiža je še vedno zaprta, dasiravno odmetavajo sneg domači delavci in delavke in vojaki. Tudi na drugih gorenjskih progah imajo vlaki velike zamude zaradi snega in plazov.

«Ljubljana» — «Laibach». Hrvaška vlada je v razglasih uradnega lista v hrvaškem tekstu začela rabiti namesto „Ljubljana“ — „Laibach“. Občinski svetnik Štefe je predlagal ljubljanskemu občinskemu svetu, da naj se opozori hrvaška vlada, kako neprilичno je, če se v hrvaškem jeziku slovenska Ljubljana imenuje „Laibach“.

Novi ranjenci v Ljubljani. Zadnji torek je posebni vlak pripeljal v Ljubljano 410 ranjencev s Karpatov. — Ranjen se je vrnil s severnega bojišča rezervni poročnik Zupančič, c. kr. geometer v Kranju.

Zaloge žita in moke v Ljubljani. Vlada je dala preiskati v Ljubljani zaloge žita in moke. Dognalo se je, da ima Ljubljana v zalogah žita še za par tednov. Dobilo se je sedaj več žita in moke, ki se pa ne sme izvažati iz Ljubljane.

Ljubljanski gostilničarji se imeli sestanek, na katerem so določili, da naj se podraže cene jedil, ali pa zmanjšajo porcije skoro za polovico.

G. Francišek Levec, dvorni svetnik in c. kr. deželni šolski nadzornik, je bil na lastno prošnjo stalno upokojen. Naučni minister mu je tem povodom za uspešno delovanje na polju šolstva izrazil popolno priznanje.

Učitelj padel. France Kavčič, učitelj v Šmihelu pri Žuzemberku, doma iz Kranja, je padel 22. oktobra v Budi pri Novem Miasu.

Trije bratje padli v Galiciji. Tomšičevi v Trnovem na Notranjskem so poslali pet sinov na vojsko. Padli so trije bratje; eden je bil narednik in dva sta bila četovodji.

Iz dijaških krogov. Na državni realki v Trstu je izmed 430 dijakov 300 vpisanih v Marijino kongregacijo. Ta kongregacija ima evharistično, apologetično, dramatično in glasbeno sekcijo in vse izvrstno delujejo.

Novi davki. Uvesti mislijo v Avstriji davek na vžgalice, na železniške karte in na pristojbinski donesek pa davek zvišati. Pri zemljiškem davku se bo odpravila 15% olajšava. Povišati mislijo tudi poštno in druge pristojbine, posebno kolkovino ter davek na dedščine.

Izvoz sladkorja prepovedan. Izdal se je razglas, ki prepoveduje izvoz trsnega in pesnega sladkorja iz Avstrije. Cena sladkorja utegne pri nas vsled tega pasti.

Slabo znamenje. Poljaki na Rusko-Poljskem menda zelo želijo, da bi prišli pod Avstrijo; vsaj tako pripoveduje neki dopisnik, ki je imel priliko govoriti z raznimi Poljaki. Posebno hrepene potem Judje, kar pa za nas ni dobro znamenje. Je pa razgovor o teh stvareh še prezgoden.

Skrb za živila v naši deželi. Pri deželni vladi v Ljubljani je bila seja izvedencev, v kateri se je obravnavalo vprašanje, kako bi se dobilo pri nas zadosti žita. Sklenilo se je, da naj se ne išče in ne pričakuje mnogo žita pri naših kmetih, ker bi se ga veliko ne dobilo, marveč naj se žito za vojaštvo in civilne ljudi išče na Ogrskem. Vsled maksimalnih cen se doslej ni moglo dobiti žita iz ogrskih žitnih zalog, ker tam pšenice ni bilo mogoče kupiti, koruzo pa le po visokih cenah. Vlada naj poskrbi, da se bodo te razmere uredile.

Kdo bo spomladi delal na polju? Kmečki fantje in moške stoji na bojnem polju in se bodo doma na kmetijah zelo pogrešali, ko bo v kratkem treba orati in sejati. Rusinski begunci iz Galicije, ki so pri nas prezimili, bi bili za poljsko delo deloma sposobni, ker jih je mnogo prišlo k nam naravnost od poljskega dela iz Nemčije in Češke. Toda ti bodo poslani prihodnji ponedeljek na Nižje Avstrijsko v barake. Domačih moških poslov ni dobiti. Na mnogih kmetijah bodo delale le ženske z otroci. Toda otroci morajo hoditi v šolo. Na Bavarskem je pa naučni minister izdal te dni razglas, v katerem dovoljuje, da se v ljudskih

in nadaljevalnih šolah v zadnjih razredih smejo otroci pustiti iz šole, da se porabijo pri poljskem delu. Ako bi se v kakšnem razredu mnogo učenecv iz šole odpustilo, naj se dotični razred zapre. Splošna želja ljudstva je tudi pri nas, da bi šolska oblast kaj podobnega ukrenila, drugače bode mnogo polja ostalo neobdelanega in se bo lakota le pospešila. Avstrijsko ministrstvo je izdalo te dni v zadevi obdelovanja polja spomladi posebne odloke.

Obvestilo za begunce iz Galicije. C. kr. železniško ministrstvo je pooblastilo c. kr. ravnateljstvo državnih železnic, da smejo revnim, tačas v državni oskrbi se nahajajočim beguncem iz Galicije in Bukovine prtljago, katero so izročili ob priliki pobege železnici in katere še niso prevzeli, izročiti, ne da bi se zahtevale predpisane pristojbine, ki se zaradi oskrbe beguncem prevzamejo na račun ministerstva za notranje zadeve. Prtljaga se izroči proti odvetju lista o prtljagi in potrdila, katero izda politična okrajna oblast. Beguncem v kranjskem okrajnem glavarstvu gre v tej zadevi na roko Okrajni pomožni odbor za gališke begunce v Kranju.

Naši vjetniki na Ruskem. V Čerehovu je nekako 1800 vjetnikov, ki so povečini Avstrijci in ki delajo pri popravljanju nekega kanala. Delo nadzorujeta dva avstrijska častnika, Lilleg in Bedenk. Iz vjetništva se je oglašil rezervni častnik Ivan Masten, gimnazijski profesor v Kranju, ki biva v Turkestanu. Nadalje so se oglašili iz Rusije: Matija Jordan, Janko Ložar, Franc Lavrič, Franc Praprotnik, Franc Juvan, Valentin Balantič, Franc Krese, Jožef Čebulj iz Ljubljane in Franc Mrnar iz Vižmarjev. Nadalje nadporočnik Vodopivec iz Štajerskega in vojaški zdravnik dr. Pavlič iz Novega Mesta.

V vjetništvu v Rusiji se nahaja bivši češki katoliški državni poslanec Mislivec.

S Trstenika. V ruskem vjetništvu je Jožef Gregorec, Mežnarjev iz Tenetiš. Nahaja se v Stanici Konstantinovski pri Novočerkasku ob Azovskem morju. Pismo, ki ga je vjetnik pisal 30. oktobra, je bilo do 18. decembra še v Novočerkaski; čakalo je najbrže cenzure. — Bilo bi prav, če bi se nekateri ruščine večji gospodje prijavi „Rud. križu“, da grede domačinom na roke pri ruskih naslovih. Ruščina je sedaj ovira, da marsikateri jetnik ne dobi od doma nobenega poročila.

Neprijazne novice za kmete. „Kmetovalec“ naznanja, da c. kr. kmetijska družba kranjska ne bo dobila nobenih državnih podpor več, niti v pokritje svojih režijskih stroškov, niti v svrhu pospeševanja posameznih kmetijskih panog in da je zato vlaganje prošelj za podporo brez pomena. Nadalje naznanja „Kmetovalec“, da je vojna uprava vso modro galico zaplenila, da je Nemčija prepovedala izvoz kalijevih umetnih gnojil, da je Italija prepovedala izvoz žveplene moke, pomešane z modro galico, in da utegne prepovedati tudi izvoz žvepla.

Nasledki prepovedi alkohola v Rusiji. Dr. Dušan Makovicky, rodom Slovak in bivši telesni zdravnik grofa Tolstega, je pisal svojim sorodnikom na Slovaškem o razmerah v Rusiji. Med drugim pravi o prepovedi alkohola: „Zelo koristno je bilo, da so se zaprli vsi pivovarni in žganje-toči. Na 18 požarov od prej so prišli sedaj samo 3, na 3 pravde 1, nesreč po tovarnah je manj, o umorih in tatvinah se skoro ne sliši. V hranilnice se je v enem mesecu več vložilo kakor prej v enem četletju. V vojski jih je komaj več umrlo, kakor bi jih bilo doma vsled alkoholizma. Računajo, da je padlo v petih mesecih 300.000 vojakov. V enakem času je navadno v Rusiji bilo tri milijone mrličev, in vsak deseti je bil žrtev alkohola.“ — To pismo je prinesel „Slovenski Dennik“ v Budapešti, posnela ga je „Reichspost“ v št. 60 t. l. — Mi gledamo v duhu pošastne dolgove in troške, ki jih bo povzročila vojska. Kje bi bilo najlažje najti radikalno zdravilo, da se zacelijo ranč, ki nam jih bo zadala krvava vojska? — Toda, tiho! Mi nismo na Ruskem, ampak v Avstriji, kjer so absolutisti fabrikantje in kartelisti.

Podpre za Ukrajince ali Rusine. Posamezna ukrajinsko-ruska društva v Ameriki prirejajo dobrodelne koncerte in nabirajo darove za rusinske begunce. Društvo „Ruska narodna zveza“ je po konzulu v Novem Yorku poslala odboru za rusinske begunce na Dunaju na roke poslanca Romančuka zbirko 8333 K 33 v.

Karbid je raznesel hišo. Pri Brežicah je neki hlapec stopil z lučjo v klet, ki je bila polna plina, ker je bila voda prišla do posode, v kateri se je shranjeval karbid za acetilensko razsvetljavo. Vnel se je plin ob luči. Nastala je strašna eksplozija, ki se je slišala osem kilometrov daleč. Hiša in hlev sta bila močno poškodovana, eno okno je vrglo čez sosednjo streho daleč na polje. Pet oseb so izvlekli mrtvih izpod razvalin, namreč gostilničarja Ivana Volčanška, njegovo soprogo, 19letno hčerko Juliko, 16letno rejenko Marijo Klobič in hlapca Martina Lapuha. Poškodovane so pa bile še štiri druge osebe: Volčanškovi materi je zmečkalo nogi, da so jo

morali takoj odpeljati v bolnišnico. Manjše poškodbe je dobila natararica in pa dva potnika, ki sta tisto noč tam prenočila. Hiša je postala zapuščena. Sin in dva zeta se nahajajo na bojnem polju.

Sin vjel svojega očeta. Iz ruske vojske na Ruskem je pobegnil neki poljski mladenič in je vstopil med poljske legijonarje, ki se bojujejo proti Rusiji. Ti legijonarji so vjeli oddelek Rusov, med katerimi je sin našel svojega očeta.

Vsled male tiskovne pomote je izgubila pamet Marija Kuzmanek v Kutni Gori na Češkem. Imela je v vojski tri sinove in moža. Vsak dan je iskala s strahom v časniki med razglasi mrtvih in ranjenih svojce. 12. t. m. zagleda Kuzmanek v poročilu tudi ime svojega sina: Franc Kramar, mrtev Vaclav Kuzmanek, . . . Mislila, da je mrtev njen sin Vaclav, zakriči in onesveščena pade na tla. Ko je prišel tri dni nato sin Vaclav domov na dopust kot ranjenec, je našel mater blazno. Vzrok pa je bila tej nesreči samo napačno postavljena vejica, ki bi morala stati pred „Vaclav“, ker mrtev je le Kramar.

Žrtve potresa v Italiji. Prešteli so žrtve strašnega potresa, ki je 13. januarja napravil velikansko škodo v Abruzzih. Mrtvih je 44 650 in 700.000 oseb je brez strehe.

Sneg in povodenj v Italiji. V vsi zgornji Italiji je zapadel velik sneg in so bile pretrgane železniške zveze. V nekaterih krajih pod Alpami je padlo snega nad en meter. Potem je pa začelo deževati in so nastale povodnji. Tudi nekateri dele mesta Rima je zalila voda. Tako imajo Italijani velike nezgode. Več hiš je podrl sneg, mnogo krajev je poplavljenih in potresni sunki, ki delajo škodo, se še vedno ponavljajo.

Razglas. Z ministrsko naredbo z dne 7. februarja 1915 št. 27 drž. zak. zaukazalo se je, da se morajo naznaniti vse zaloge določenih kovin in zlitin (Legierungen) po stanju z dne 7. februarja 1915 okrajnemu glavarstvu do najkasneje vsrtega 18. februarja 1915 ter nadalje po stanju zadnjega dneva prejšnjega meseca. Naznanila je podati za vsako kovinsko vrsto ozir. za vsako zlitino posebej v dveh istopisih na posebnih obrazcih, ki se dobivajo pri županstvu in pri podpisnem uradu, in sicer je porabljati za nezlitne kovine in belo pločevino bele tiskovine, za zlitine pa rdeče tiskovine. Na drugi strani teh obrazcev je omenjena naredba kakor tudi ministrski ukaz z dne 7. februarja 1915 št. 28 drž. zak. o porabljanju zalog teh kovin in zlitin. S temi določili naj se vsak zavezanec najnatančneje seznanji, ker se bo vsak najmanjši prestopok najstrožje kaznoval. Opozarja se zlasti na § 4 prve naredbe, glasom katerega mora vsak zavezanec voditi o svojih zalogah natančno skladovno knjigo. V kolikem obsegu se do nadaljnjega dovoljuje podelovanje in prodaja teh kovin in zlitin, določa ministrski razglas z dne 7. februarja 1915 št. 29 drž. zak., ki se obenem javno razglasi ter pri županstvih v upogled razpoželi. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 12. feb. 1915.

Vsem županstvom. Dodatno k tuk. odloku z dne 12. februarja 1915 št. 13/Mob se vsled odloka c. kr. deželnega predsedstva z dne 9. februarja 1915 št. 892/Mob naznanja, da veljajo določbe o znižani vožnji po železnicah tudi za obisk onih bolnih ali ranjenih orožnikov, ki se nahajajo v vojni službi, odnosno za vožnje k pogrebu umrlih ali padlih takih orožnikov. C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 13. febr. 1915.

Razgas. Županstvom se naroča, da vsak slučaj nameravane razprodaje kmečkih posestev takoj semkaj naznanijo. Takim razprodajam ugoden je zlasti sedanji vojni čas, ko je marsikak posestnik, ker mu primanjkuje delavnih moči ali pa iz drugih razlogov, lažje pripravljen iznebiti se za slepo ceno svojega posestva. To velja zlasti tudi za vdove padlih vojakov. Takim nepremišljenim razprodajam, zlasti pa nakanam brezvestnih kupčevalcev in agentov, treba je priti v okom in, če se že razprodaja in odprodaja ne da preprečiti, je dolžnost občine in drugih krajevnih faktorjev, pojasniti dotičnim posestnikom strokovni položaj in jih napotiti da se poslužijo strokovnega nasveta c. kr. Kmetijske družbe v Ljubljani ali pa Zadrudne zveze, da se obvarujejo izkoriščanja in škode. Naj tedaj županstva, ako poizvedo za kak slučaj nameravanega razkovanja kmečkega posestva, takoj tudi informirajo omenjeni društvi. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju dne 13. februarja 1915.

Razglas. Oni črnvojniški obvezanci, ki so vložili prošnje za odpust, nimajo vsled odločbe c. kr. ministrstva za deželno brambo več pravice, čakati na rešitev te prošnje, temveč morajo brez ozira na še vsečo svojo zadevo, odriniti pod orožje na dan, ki je za njihov letnik določen. Izvzeti so le delavci in drugi nastavljenici onih za vojaško svrhu obratujočih zavodov, glede katerih je vojno ali pa domobransko ministrstvo odredilo in katerim je posebej sporočilo, da jim ni treba odriniti pod orožje, dokler ne bo rešena njihova prošnja za odpust. To se daje vsled ukaza c. kr. deželnega predsedstva z dne 14. februarja 1915 št. 1080/Mob v javno vednost. — C. kr. okrajno glavarstvo, v Kranju, 16. febr. 1915.

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 18. febr. Od Dukle do Viškova je bil včeraj še hud boj. Boji so bili tudi od Stanislavova, severno od Nadvorne in Kolomeje. — V Bukovini so bili Rusi vrženi čez Prut in so se umaknili že tretjič iz Črnovic proti Novosjelicu. Naši so včeraj brez boja zasedli Črnovice. (Črnovice so imele prej 90.000 prebivalcev, večinoma Židov in Nemcev, pred drugim prihodom Rusov jih je mnogo pobegnilo na Dunaj.)

Berlin, 18. febr. Ob Mazurskih jezerih so Nemci vjeili vsega skupaj 64.000 Rusov in dobili 71 topov, 100 strojnih pušk in 150 voz streliva. — Pri Perthesu so bili včeraj poraženi Francozi. Nemci so vjeli 800 Francozov. Prodrle so nemške čete tudi pri Ypernu.

Rim, 18. febr. Italijanski državni zbor je imel danes prvo sejo. Poslanci se nadejajo, da bo Italija dobila od Avstrije lepo odškodnino za nevtralnost.

Sofija, 18. febr. Bolgarski vojni minister zahteva za pomladanske manevre kredita 5 milijonov frankov.

Vizitnice, kuverte, pisemske papirje, računске zaključke ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje najličneje in ceno TISKARNA „TISK. DRUŠTVA“ V KRANJU

Pariz pred in med obleganjem.

(Dalje.)

Vse je mogoče na Francoskem, je rekel državnik kardinal Tollerand. Če še nikoli ne, se je ta izrek uresničil v tem času, ko je pesnik-mazač Rochefort, ki se je iz temnice povzpela na vladni stol ter postal predsednik komisije za grajenje barikad v pariških ulicah. Pariz se je nahajal med dvema sovražnikoma, ki sta ga enako bila. Eden je bil zunaj mestnih utrdb, drugi pa se je nahajal v mestu samem, a oba sta enako ogrožala mesto. Še vedno pa so se pred nami umikali tisti dnevi, o katerih smo zatrdno upali, da nas bodo začeli bombardirati Nemci. O tem smo bili trdno prepričani, pa tudi Nemci so nas v tej misli potrjevali, ker niso opustili nobene prilike, da ne bi tega v mesto sporočili. Mi smo sicer protestirali, pri znanstvenih in umetniških krogih celega sveta, a videli smo sami, kako malo vreden je ta naš protest. Iz razstave smo poznali Kruppove topove in med nami jih je bilo mnogo, ki so čutili silen strah pred njimi, celo naši ranjenci in bolniki niso o ničemer drugem govorili v svojih sanjah, kakor o tem. Dobra četrtina hiš je bila že okičena z belimi zastavami; bilo je dosti ljudi, ki so popolnoma resno mislili, da morajo nemški topničarji v daljavi nekoliko milj videti tiste bele krpe, katere je zvižal veter.

Pariz je pričel mrmrati, ker ni razumel, kaj naš Trochu hoče storiti; toda on se ni dosti oziral na to, tako da je nazadnje tam pri prednjih stražah nekje rekel neki nemški častnik našemu častniku, da nam bo ravno tako težko prodreti iz mesta, kakor njim vanje. Trochu je delal utrdb in neprenehoma so se tam pojavljali novi nasipi in nove kazamate, iz njih pa so se pomaljšali novi topovi. V tem času je stranka nezadovoljnežev in revolucionarjev delala proti njemu in ga dolžila, da bo s svojim obotavljanjem upropastil mesto; in zahtevala od njega, da naj prične z izpadi iz mesta. Ko je čez nekaj časa Trochu hotel v razglasu razložiti ljudstvu svoje postopanje, so ga začeli celo smešiti, tako, da je bil končno ves Pariz z njim nezadovoljen.

General to ni motilo. Vedel je, da s takim vojaštvom, kakor ga je imel, ne more izpasti proti sovražniku; zato je vsak dan peljal po en oddelek izven okopov, in tako dal svojim vojakom priložnost, da se sprimejo s sovragom. Tako je

nameraval po malem celo vojsko priučiti bojevanju, poleg tega pa je vsak dan izdajal v časnikih obvestila, ki so imela namea dvigniti v mestu pogum. Toda general je pri tem pozabil, da je v Parizu, ki ni mogel razumeti takih malenkostnih uspehov. Nastali so zopet novi dvotipi, ki so jih časniki, tudi resnejši, razširjali po mestu. Prišlo je tako daleč, da se je velik del Pariza rogal generalu in njegovi vojski. Če je general izjavil, da nima dosti topov, je mesto čisto enostavno reklo, naj si jih kar nabavi. Če je kakšna zmaga izostala radi premajhnega števila naših, so mu vsi svetovali, naj drugič več vojakov seboj vzame. Tako je cela obramba postala pripravna igra, ki je izredno zabavala Pariz.

Nekdaj smo govorili, da je Pariz cela Francoska, zdaj pa vidimo, kako daleč smo od tega in kako reven je ta Pariz, v katerega že več tednov ni nikakih vesti, izvzemši tiste, ki so nam jih pošiljali ljubeznivi Nemci. Te vesti pa govore le o naših porazih. Nekega dne vendar dobi Goulois en provincijalni časopis. Četudi nismo v njem ničesar našli o naših uspehih, smo vendar zasledili upanje, da se bo dežela dvignila in nas osvobodila. To je nekoliko popravilo pobožnost v Parizu. Prišel je tudi mal zrakoplov z ladjico, polno listov, ki nam jih je poslala posadka v Metz. Na njih je bilo pisano, da se Metz junaško drži in ima hrane v izobilju. A čez nekaj dni je prinesel neki revolucionarni časnik vest, da je Metz kapituliral. Dva dni pozneje je došlo tudi službeno potrdilo te novice in s tem je padlo zadnje naše upanje, ker smo neprestano pričakovali pomoči iz Metza. Nadejali smo se da bo Bazaine tam potolkel nemško armado in prišel oni, ki nas oblega, za ledje. Pa se je zopet malo drugače zgodilo. Ne samo, da je padel Metz in z njim naše upanje, temveč tudi naše čete so doživele pred vratmi Pariza poraz, sicer ne velik, ki pa je strašno deloval v Parizu. Šlo se je za vas Bourget. Ta vas sama po sebi ni nič pomenjala in ni bila nitj utrjena. Naši so tam slučajno izzvali bitko z Nemci in jih premagali v dvodnevni bojih ter dobili vas v svoje roke. Tega je bilo treba ravno naši vladi, da pomiri razburjenje v Parizu ter povzdigne svoj in armade ugled. Toda v tem, ko je vlada pripravljala velike službene razglase po Parizu in je ljudstvo proslavljalo to novo, da-si brezpomembno zmago, se nihče od vlade ni spomnil, da bi poslali tja novih čet, ker so bile tamkajšnje utrujene od boja in nesposobne za novo bojevanje. Nemci pa to niso pozabili. Napravili so napad in vrgli naše iz Bourgeta. Ta vest je došla v Pariz kakor grom in ogorčenje proti vladi je doseglo vrhunec. (Dalje prih.)

Razširjajte „Gorenjca“!

†
Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš dobri sin, ljubljani brat in stric, gospod

FRANC KAVČIČ

bivši učitelj in korporal pri domobranskem pešpolku št. 27,

dne 22. oktobra 1914, v starosti 25 let, umrl junaške smrti za domovino v bolnišnici v Budy-ju pri Novem Miastu v Galiciji in bil ondi položen k večnemu počitku.

Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

KRANJ, dne 16. februarja 1915.

Žalujoča rodbina Kavčič.

Prav lepa, samo stara turšica se dobi pri R. Marenčiču v Kranju

Izjava.

Jaz podpisani obžalujem in prekucujem, da sem g. Alojzija Vertovšk c. kr. gimnazijskega slugo v Kranju o dolžil nekega žaljivega dejanja in izjavljam, da je bila ta obdolžitev neresnična.

KARL WINDISCHE

Zahvala.

Ob nenadomestni izgubi svojega nepozabnega soproga

Franca Pogačnika,

izrekam za vse obilno izkazano sočutje, prisrčno zahvalo. Osobito se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu spremili k večnemu počitku. Posebno se zahvaljujem častiti duhovščini, sl. mestnemu zastopu, veteranskemu društvu, gostilniški zadrugi, požarni brambi, darovateljem krasnih vencev in vsem, ki so spremili predragega rajnekega k zadnjemu počitku.

Kranj, 15. svečana 1915.

Cecilija Pogačnik.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slaven občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne na razpolago.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravniki nadalje. 16 52—

Čisto novo in moderno

blago za ženske in moške obleke radi prevelikega nakupa in velike zaloge prodajam

po lastni ceni

IVAN SAVNIK
Kranj, pri Besenčanu.